

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 113/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť F. L., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. L. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2011 doručená sťažnosť F. L., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplynulo:

«Uzneseniami súdov a to súdom prvého stupňa sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica dňa 13. 12. 2010 Uznesením Tp 17/2010 bolo rozhodnuté o predĺžení väzby mňa, sťažovateľa, do 31. marca 2011. Proti tomuto rozhodnutiu som podal opravný prostriedok, v dôsledku ktorého vo veci rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením zo dňa 20. 12. 2010 1 Tost 47/2010 tak, že sťažnosť mňa sťažovateľa bola zamietnutá.

Je potrebné na tomto mieste uviesť, že väzobné dôvody na mojej strane sú konštatované dôvodmi väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. a tieto boli založené v dôsledku môjho vzatia do väzby Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. Tp 17/2010 zo dňa 20. 2. 2010, pričom väzba sa počíta od 16. 2. 2010...

Podrobne v dôvodoch sťažnosti súdu uvádzam, že vykonanie navrhovaných dôkazov prokurátorom sa ma nedotýka a neviem prečo väzobným dôvodom má byť na mojej strane znalecký posudok vyhotovovaný znaleckou organizáciou a to Výskumným ústavom súdnej

optiky, ktorý doposiaľ vyhotovený nebol... Nevie, ako ja sťažovateľ môžem na tieto posudky vplývať spôsobom, aby na mojej strane trvala kolúzna väzba. Tiež na ďalšie trvanie väzby nemôže mať vplyv analýza znaleckých posudkov, teda čas, pokiaľ tieto posudky bude študovať a analyzovať vyšetrovateľ, prípadne dozorový prokurátor. O všetkých takýchto veciach som sa dozvedel až pri výsluchu spoluobvinených dňa 13. 12. 2010, ktorý výsluch bol vykonaný sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica. Uvedené som vytykal súdu prvého stupňa vo svojom opravnom prostriedku, pretože v rozhodnutí sudcu pre prípravné konanie som nenašiel žiadnu konkretizáciu dôvodov trvania mojej väzby z jednotlivých väzobných dôvodov tak, ako tieto pozná Trestný poriadok. Prakticky neviem, čo je konkrétnym dôvodom neustáleho predlžovania väzby na mojej strane a z akých konkrétnych dôvodov. Súd prvého stupňa rozsiahlo na pätnástich stranách konštatuje rôzne okolnosti námietok iných spoluobvinených a všeobecne prikláňajúc sa k argumentácii prokurátora hovorí o všetkých obvinených, že je daná dôvodnosť trestného stíhania („kolektívna dôvodnosť“)... Jednoducho povedané, z prvostupňového rozhodnutia sa ja sťažovateľ nemám ako dozvedieť, prečo trvajú na mojej strane dôvody väzby a to zo všetkých dôvodov, ktoré pozná Trestný poriadok a prečo sa teda voči mojej osobe predlžuje väzba do 31. 3. 2011...

Odvolací súd aj keď vyjadrujúc sa v polohe dôvodného podozrenia hovorí o tom, že malo dôjsť k spáchaniu trestnej činnosti v minulosti tak, ako je to v uznesení o vznesení obvinenia. Takéto vyjadrenie naznačuje vinu mňa sťažovateľa pred tým, ako o nej bolo v súlade so zákonom rozhodnuté. V tomto smere poukazujem na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. PL ÚS 12/98, v ktorom „Ústavný súd už vyslovil, že prezumpcia nevinoty sa neobmedzuje len na trestné konanie, v ktorom sa má rozhodnúť o vine toho, proti komu sa konanie vedie, ale má širší dosah. Okrem iného vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť, či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom“...

Domnievam sa však, že pre úvahy Ústavného súdu v okolnostiach prípadu nie je rozhodujúce štádium vyšetrovania, ale štádium trvania väzby, ktoré v prípade väzby trvajúcej pomaly viac ako rok už nie je štádiom počiatočným, a teda na jej odôvodnenie už nemožno uplatniť kritériá uplatňované v momente rozhodovania o vzatí do väzby a krátko po ňom, prípadne sa dovoľávať počiatočných štádií trvania väzby, ako to robí najmä

odvolací súd. Ved' preda za celé trvanie väzby nutne muselo dôjsť k posunu vo vyšetrovaní a to či už v smere pre uznanie mojej viny, alebo neviny. Viac ako ročné obmedzenie osobnej slobody osoby, voči ktorej sa uplatňuje prezumpcia neviny, je dlhodobým (nálezn III. ÚS 220/04 zo dňa 11. 1. 2005)...

Väzba nemôže slúžiť ako zaisťovací inštitút na zabezpečenie prítomnosti obvineného na procesných úkonoch trestného konania, rozhodnutia o väzbe musia byť individualizované skutkovo a následne právne odôvodnené z pohľadu trvania väzby, jej dôvodov a to dôvodov konkrétnych vo vzťahu ku konkrétnej osobe, v tomto prípade vo vzťahu k osobe mňa sťažovateľa. Toto sa tak nestalo. Všeobecné konštatovania s dovolávaním sa na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe nie sú zákonné...

Druhým dôvodom porušujúcim ľudské práva a základné slobody vo vzťahu k čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v nadväznosti na čl. 46 Ústavy SR je skutočnosť konštatovaná Uznesením NS SR 1 Tost 47/2010 zo dňa 20.12. na str. 6 druhý odstavec, kde odvolací súd uvádza: „Zo skutočností zadokumentovaných v spise je zrejmé, že dôkazy, ktoré boli doposiaľ zadovážené, nespochybnili dôvodnosť podozrenia voči všetkým obvineným z toho, že mali spáchať trestnú činnosť tak, ako je to spomenuté v uznesení o vznesení obvinenia.“

Uvedeným konštatovaním sa tento súd dostal do rozporu so základnou zásadou prezumpcie neviny uvedenou v § 2 ods. 4 Tr. por., ktorú zásadu v sebe obsahuje aj čl. 50 ods. 2 Ústavy SR ... Mám za to, že ešte pred rozhodnutím o mojej vine, mňa sťažovateľa, vo svojom rozhodnutí tento súd vyslovil názory, ktoré naznačujú, že som ja, sťažovateľ, spáchal trestný čin, pre ktorý som stíhaný, resp. pre ktorý bolo vznesené obvinenie...

Záverom chcem zhrnúť mnou uvedené výhrady, ktoré mám proti Uzneseniu Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 12. 2010 1 Tost 47/2010 tak, že toto rozhodnutie napádam preto, že NS SR sa uspokojil s tým, že súd prvého stupňa nedostatočne špecifikoval dôvod väzby voči mne, a sa stotožnil s opakovaním odôvodnenia väzby vo viacerých predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach, čím prakticky potvrdil taký spôsob rozhodovania o väzbe, aký zvolil sudca pre prípravné konanie, keď väzobné dôvody konštatuje na spôsob „kolektívneho posúdenia dôvodov väzby“. V druhom rade došlo tiež k porušeniu prezumpcie neviny vo vzťahu k spravodlivosti trestného konania a v tejto nadväznosti k porušeniu mojich ľudských práv a základných slobôd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1) Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 12. 2010 1 Tost 47/2010 došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa, vyplývajúcich z čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 Ústavy SR a čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd, ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1, 2.

2) Ústavný súd SR zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu SR 1 Tost 47/2010 zo dňa 20. 12. 2010.

3) Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť F. L. trovy konania v sume 240,26 Eur do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. G., B.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu

(v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 80/2010).

Podstatou námietok sťažovateľa boli tvrdenia o nedostatočnej konkretizácii a špecifikácii dôvodov jeho väzby, pričom zároveň uviedol, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu mu nie je jasné, aké skutočnosti tvoria základ pre opätovné predĺženie jeho väzby, ktorá uňho trvá od 16. februára 2010. Okrem toho sťažovateľ namietal, že najvyšší súd konštatovaním o dôvodnosti jeho podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, ktorej sa mal dopustiť tak, ako vyplýva z uznesenia o vznesení obvinenia, porušil aj zásadu prezumpcie neviny, a tým aj jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Sťažovateľ sa domnieva, že z uvedených dôvodov najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 porušil tieto články ústavy, listiny a dohovoru:

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 40 ods. 6 listiny trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Sťažovateľ v časti sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010, pretože toto uznesenie považoval za nedostatočne odôvodnené hlavne z hľadiska individualizácie dôvodov jeho väzby.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na dodržanie procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Medzi tieto záruky nepochybne patrí právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“), sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 bolo rozhodnuté o viacerých skutočnostiach (napr. o predĺžení lehoty trvania väzby, o neprijatí písomného sľubu, o zamietnutí žiadostí o prepustenie z väzby a podobne) týkajúcich sa viacerých obvinených, pričom vo vzťahu k sťažovateľovi bolo rozhodnuté len o návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) na predĺženie lehoty trvania väzby, a to tak, že väzba sťažovateľa bola predĺžená do 31. marca 2011.

Z uznesenia špecializovaného trestného súdu vyplýva, že sťažovateľ je stíhaný uznesením vyšetrovateľa odboru vyšetrovania Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-25/BOK-B1-2010 zo 16. februára 2010 za

trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, za obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a), a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a § 141 písm. a) Trestného zákona sčasti dokonaný, sčasti vo vzťahu k § 186 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, za obzvlášť závažný zločin hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, ods. 3 písm. a) a ods. 5 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona.

Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu v uznesení sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 uviedol, že 29. novembra 2010 mu bol doručený návrh prokurátora špeciálnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby na sťažovateľa, ako aj ďalších obvinených. Podľa neho sa prokurátor v návrhu odvolal na rozsah a obťažnosť trestnej veci (16 skutkov), ktorej vyšetrowanie nebolo možné dosiaľ ukončiť, pričom poukázal na to, že dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa a spoluobvinených je potvrdená vykonanými dôkazmi. Prokurátor špeciálnej prokuratúry argumentoval tým, že v ďalšom priebehu vyšetrowania je potrebné vykonať ďalšie dôkazy, posúdiť a vyhodnotiť návrhy obhajoby, poukázal aj na to, že je predpoklad, že dôjde k vzneseniu obvinenia ďalším osobám. Okrem toho prokurátor dal do pozornosti skutočnosť, že v tejto trestnej veci ide o viacerých obvinených, poškodených a viacero skutkov, a preto predĺženie lehoty väzby u sťažovateľa a ďalších obvinených do 31. mája 2011 považoval za opodstatnené.

Sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu v odôvodnení uznesenia sp. zn. Tp 17/2010 z 13. decembra 2010 okrem iného konštatoval:

«Na tomto mieste je potrebné uviesť, že v tomto štádiu konania súd - sudca pre prípravné konanie nerozhoduje o vine a treste obvinených tak, ako je tomu na hlavnom pojednávaní. V tomto štádiu konania stačí dôvodnosť podozrenia, že obvinení mali spáchať trestnú činnosť konaním tak, ako je to spomenuté v uznesení o vznesení obvinenia. Doposiaľ zadovážené dôkazy, a to výsluchy svedkov a poškodených vo výraznej miere dobre korešpondujú s obsahom výpovede chráneného svedka R. G., navzájom sa v zásade

doplňajú. Niet teda iba jediného usvedčujúceho dôkazu v takej rozsiahlej veci, ako je výpoveď R. G., ako to tvrdia obvinení. Žiaden zo zadovážených dôkazov zásadnou mierou nevyvrátil dôvodnosť podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti ani u jedného z obvinených.

Čo sa týka dôvodnosti väzby obvinených podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, hrozí im v prípade uznania viny zo stíhanej trestnej činnosti uloženie vysokého trestu odňatia slobody až doživotia. Zo spôsobu fungovania členov zločineckej skupiny možno dôvodiť záver, že existuje dôvodná obava, smerujúca k riziku úteku, alebo riziku skrývania sa (§ 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku). Táto obava je zatiaľ podložená najmä výpoveďami svedka R. G...

Okrem toho nemožno prehliadnuť aktivity vyplývajúce z výpovede obvineného B. Ž. z 12. októbra 2010 aj o tom, ako sa ho snažil obvinený A. B. ovplyvňovať. Táto výpoveď poukazuje na praktiky ovplyvňovania osôb, ako sa majú správať tým „vhodným“ spôsobom. Stále trvá reálna hrozba toho, že v prípade prepustenia niektorých z členov skupiny na slobodu, táto sa dokáže znovu veľmi rýchlo vrátiť späť ku svojej pôvodnej činnosti. Vzhľadom na demonštratívne prejavy sily, na násilie, na hrozby rôznymi ujami, na podpaľovanie, na vydieračský únos, niet pochybností o tom, že stále trvajú obavy z ovplyvňovania svedkov a poškodených, ale aj niektorých z obvinených, čím je daný dôvod väzby u všetkých obvinených spomenutých vo výrokovvej časti tohto uznesenia aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (s výnimkou obvineného K. S...).

Vzhľadom na rozsah páchanej trestnej činnosti a obdobie, počas ktorej bola trestná činnosť spáchaná, s poukazom aj na obžaloby podávané za inú trestnú činnosť proti obvineným, niet pochybností o tom, že v prípade prepustenia obvinených na slobodu je úplne reálna hrozba, že budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti, lebo počas dlhej doby, ako je zistiteľné z obsahu vyšetrovacieho spisu, sa neživilí riadnym spôsobom, ale prostriedky na obživu získavali páchaním trestnej činnosti. Na tomto mieste opäť treba poukázať na výpoveď svedka R. G. Tento svedok aj v tomto smere podrobne vypovedal o tom, ako boli členovia skupiny platení, z akých prostriedkov, ako sa peniaze rozdeľovali, kto komu dával výplatu. Všetko zatiaľ nasvedčuje tomu, že členovia zločineckej skupiny nemali stále zamestnanie a ich zdroj obživy mal zrejme pochádzať najmä z trestnej činnosti. Preto zostala zachovaná aj obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, teda dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku...

Od prechádzajúceho rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby boli nepochybne vykonané ďalšie úkony, o čom svedčí aj predloženie nového zväzku vyšetrovacieho spisu označeného ako č. 13. Objektívne sa teda zmenil stav zisťovania skutkového stavu veci oproti augustu 2010. Preto je potrebné zvažovať, či argumentácia prokurátora uvedená v návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby je nielen rozumná, a presvedčivá, ale aj smerujúca k zisteniu skutkového stavu veci tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku. V tomto smere sudca pre prípravné konanie nezistil nič také, čo by naznačovalo, že postup vo vyšetrovaní nie je celkom v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku. ...

Možno súhlasiť s argumentáciou prokurátora v tom, že konanie prebieha plynulo. Rozsah dôkazov, ktoré treba vykonať, podľa názoru sudcu pre prípravné konanie by nemalo vyžadovať dobu až 5 mesiacov, ako to požadoval prokurátor vo svojom návrhu. Zisťovanie skutkového stavu veci nemôže byť na ujmu ktoréhokoľvek z obvinených. Preto napriek počtu obvinených a počtu stíhaných skutkov treba dbať na to, aby dôkazy v tejto veci boli vykonávané naozaj prednostne a urýchlene, ako sa toho domáhajú obvinení a ako to vyžaduje vyššie citované ustanovenie Trestného poriadku. Orgány činné v trestnom konaní musia byť preto ešte aktívnejšie, musia sa snažiť získať požadované dôkazy podstatne skôr ako za 5 mesiacov. Preto sudca pre prípravné konanie predĺžil lehotu trvania väzby u všetkých obvinených iba o tri mesiace, teda do 31. marca 2011. Takéto predĺženie sa v terajšom štádiu prípravného konania javí ako primerané a rozumné na to, aby všetky potrebné dôkazy na riadne zistenie skutkového stavu veci boli získané a vyhodnotené.»

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 tak, že ju zamietol.

V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ svoju sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu zdôvodnil tak, že o ňom vyslovil, že neobsahuje konkretizáciu a individualizáciu skutkových a s nimi korešpondujúcich právnych dôvodov väzby.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010 konštatoval:

„V prvom rade je potrebné konštatovať, že sudca pre prípravné konanie v odôvodnení napadnutého uznesenia podrobne a jasne zdôvodnil na základe akých záverov trvajú dôvody väzby u všetkých obžalovaných v súčasnosti. Predmetné rozhodnutie korešponduje s predchádzajúcimi vo veci vydanými rozhodnutiami o väzbe, pričom žiadne podstatné zmeny v uvedených smeroch nenastali...

Konajúci senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky primárne poukazuje aj na aktuálnosť skôr publikovaných rozhodnutí súdmi oboch druhov a stupňov v tejto trestnej veci, a to z hľadísk záverov o nutnosti väzby obvinených. Jedná sa o uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 17. februára 2010, sp. zn. Tp 17/2010, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. marca 2010, sp. zn. 6 Tost 7/2010, uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 17. júna 2010, sp. zn. Tp 17/2010, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júla 2010, sp. zn. 1 Tost 29/2010, uznesenia Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo 16. augusta 2010 a 20. augusta 2010, sp. zn. Tp 17/2010, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. septembra 2010, sp. zn. 4 Tost 24/2010, uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, z 13. októbra 2010, sp. zn. Tp 17/2010, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. októbra 2010, sp. zn. 2 Tost 30/2010, a napokon uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, z 10. novembra 2010, sp. zn. Tp 17/2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. decembra 2010, sp. zn. 1 Tost 44/2010.

Zo skutočností zadokumentovaných v spise je zrejmé, že dôkazy, ktoré boli doposiaľ zadovážené, nespochybnili dôvodnosť podozrenia voči všetkým obvineným z toho, že mali spáchať trestnú činnosť tak, ako je to spomenuté v uznesení o vznesení obvinenia.

Dôvodná obava, že prepustením obvinených na slobodu hrozí, že budú pokračovať v trestnej činnosti, mať výsledky jej objasňovania pre hrozbu vysokých trestov sa môžu stať nedosiahnuteľnými pre účely trestného stíhania, stále trvá...

Najvyšší súd taktiež nezistil žiadne také prieťahy v doterajšom konaní, ktoré by odôvodňovali konštatovanie, že doba, ktorá uplynula od vzatia obvinených do väzby je neúmeraná vecnej i formálnej obťažnosti veci. Možno konštatovať, že súdne konanie

prebieha plynulo a v ďalšej fáze vyšetrovania bude potrebné vykonať najmä analýzy znaleckých posudkov, správ z daňových úradov, odpočutých telefonických hovorov a predvolať na výsluch poškodených a svedkov.“

Ústavný súd zistil, že špecializovaný trestný súd, s ktorého závermi sa stotožnil aj najvyšší súd, konštatoval, že podkladom na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa, ako aj ďalších obvinených z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (úteková väzba) je aj v súčasnej dobe skutočnosť, že sťažovateľ a spoluobvinení sú stíhaní za obzvlášť závažnú trestnú činnosť, hrozí im vysoký trest odňatia slobody a vzhľadom na spôsob fungovania zločineckej skupiny, ktorú tvorili, existuje dôvodná obava, že by sa mohli vyhýbať trestnému stíhaniu. Toto tvrdenie súd prvého stupňa zaujal s odkazom na obsah jednej zo svedeckých výpovedí.

Vo vzťahu k dôvodom kolúznei väzby [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] sa najvyšší súd opäť stotožnil s argumentmi prednesenými súdom prvého stupňa. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal na praktiky zaužívané medzi členmi zločineckej skupiny, na už existujúci prípad vzájomného ovplyvňovania medzi obvinenými. Na tomto mieste súd prvého stupňa vyzdvihol charakter správania spoluobvinených v zločineckej skupine, s čím podľa jeho názoru súvisí aj dôvodný predpoklad, že prepustením sťažovateľa a ďalších obvinených na slobodu by sa takáto zločinecká skupina dokázala vrátiť k páchaniu trestnej činnosti. Podľa názoru špecializovaného trestného súdu práve povaha a závažnosť dosiaľ spáchanej trestnej činnosti (prejavy násilia, hrozba ujmy, podpaľačstvo, vydieračský únos a podobne) sú predpokladom, že obava z ovplyvňovania svedkov, poškodených, ale aj niektorých obvinených stále trvá.

Najvyšší súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvého stupňa súvisiacim s dôvodmi preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V tejto súvislosti bolo poukázané na to, že prepustením sťažovateľa a ďalších obvinených na slobodu by vznikla reálna hrozba, že by mohli pokračovať v doterajšej trestnej činnosti. Súdy vychádzali z toho, že vykonaným dokazovaním, hlavne z výpovede jedného zo svedkov, je zrejmé, že sťažovateľ a ďalší obvinení sa pred vzatím do väzby neživilí bežným spôsobom, ale príjmy

si zadovážovali z páchania trestnej činnosti. Svedok dokonca presne popísal spôsob odmeňovania členov zločineckej skupiny.

Okrem toho, že najvyšší súd sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, poukázal aj na skoršie väzobné rozhodnutia prijaté v tejto trestnej veci a konštatoval, že okolnosti v nich uvedené sú aktuálne aj v súčasnom štádiu trestného konania.

Najvyšší súd súčasne vyslovil, že v danej veci bude potrebné vykonať ešte ďalšie dôkazy na účely náležitého zistenia skutkového stavu, pričom si osvojil názor súdu prvého stupňa, že väzbu sťažovateľa a ďalších obvinených je potrebné predĺžiť do 31. marca 2011, a nie až do 31. mája 2011, ako navrhoval prokurátor špeciálnej prokuratúry. Druhostupňový súd sa vyjadril aj k tomu, či v postupe orgánov činných v trestnom konaní nedochádza k zbytočným prietahom. V tejto súvislosti dospel k záveru, že takáto okolnosť zistená nebola.

Úlohou ústavného súdu je zistiť, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Rozhodnutie najvyššieho súdu z hľadiska sťažovateľovej námietky o nedostatočnej odôvodnenosti jeho ďalšieho ponechania vo väzbe sa javí ako súladné s ústavou. Pri odôvodnení ponechania sťažovateľa vo väzbe sa najvyšší súd stotožnil s názorom špecializovaného trestného súdu. Ústavný súd uvádza, že spôsob takejto formulácie odôvodnenia z hľadiska jeho preskúmateľnosti považuje za prípustný, keďže jeho obsahom boli skutočnosti, ktoré boli sťažovateľovi známe z rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj zo skorších rozhodnutí prijatých v danej veci (obdobne napr. III. ÚS 241/07, III. ÚS 271/07, II. ÚS 131/08).

Ústavný súd okrem toho zastáva názor, že doterajšia dĺžka trvania väzby u sťažovateľa vzhľadom na spáchanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti, z ktorej je obvinený, nemôže byť vo všeobecnosti považovaná za neprimerane dlhú (od 16. februára 2010), a to aj s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu (rozsiahle dokazovanie), ako aj vzhľadom na doterajšie dodržanie zákonných lehôt podľa § 76 Trestného poriadku, keď väzba v prípravnom konaní môže v sťažovateľovom prípade trvať až 25 mesiacov. Dosiaľ

bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 31. marca 2011, čo znamená, že sťažovateľ by do tohto dátumu bol vo väzbe 13 mesiacov a 15 dní.

Zásadnou námietkou sťažovateľa bolo tvrdenie, že uznesenie najvyššieho súdu neobsahuje individualizáciu okolností ďalšieho trvania jeho väzby. Poukázal na to, že najvyšší súd sa vo všeobecnosti odvolával na skoršie dôvody väzby, ktoré boli spoločné aj pre ďalších spoluobvinených. Ústavný súd zastáva názor, že ak ide o trestnú vec, kde vystupujú viacerí obvinení, ktorí spoločne participovali na trestnej činnosti, dôvody ich väzby, ako aj skutkové okolnosti môžu byť u viacerých, prípadne všetkých obvinených rovnaké, a teda aj spoločné. Samozrejme, že tieto dôvody musia byť konkrétne. Na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že najvyšší súd odvolávajúci sa na skoršie rozhodnutia prijaté v tejto veci prísne nešpecifikoval skutkové okolnosti dôvodov sťažovateľovej väzby, ale na druhej strane vychádzajúc z rozhodnutia súdu prvého stupňa uviedol konkrétne skutočnosti, ktoré sa podľa jeho vyjadrenia opierajú o výsluch svedka, doterajšie správanie obvinených, ako aj ostatné dosiaľ vykonané dokazovanie. Vzhľadom na presvedčivosť uvádzaných skutkových okolností a právnych dôvodov sa ústavný súd nedomnieva, aby závery najvyššieho súdu boli výsledkom jeho domýšľania alebo nekontrolovaných predstáv vyúsťujúcich do svojvôle, a tým aj do porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že z tohto rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľ v sťažnosti súčasne tvrdil, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil zásadu prezumpcie nevinny, a tým aj jeho základné právo podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd namietaným uznesením rozhodoval o zákonnosti väzby. Väzbu je nutné vnímať ako inštitút trestného procesu znamenajúci obmedzenie osobnej slobody trestne stíhanej osoby, ktorý sa vyznačuje tým, že napomáha dosiahnutiu účelu trestného konania, a to v podobe či už znemožnenia obvinenému vyhnúť sa trestnému stíhaniu (úteková väzba), zabránenia v marení objasňovania dôležitých skutočností (kolúzna väzba) alebo zabránenia v pokračovaní trestnej činnosti (preventívna väzba). V tomto prípade najvyšší súd rozhodoval o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktorým bola okrem iného väzba sťažovateľa predĺžená do 31. marca 2011. Najvyšší súd v tomto prípade konštatoval opodstatnenosť väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku a ani vo výroku alebo v odôvodnení svojho rozhodnutia nevyslovil, že sťažovateľ je vinný zo spáchania trestnej činnosti, ktorá mu je na základe dosiaľ zadovážených dôkazov kladená za vinu. Ústavný súd teda nezistil, aby najvyšší súd v okolnostiach daného prípadu prejedlikoval rozhodnutie vo veci samej, a tak prelomil zásadu prezumpcie nevinny sťažovateľa, podľa ktorej každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa považuje za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (obdobne III. ÚS 1/2011).

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru na jednej strane a napadnutým uznesením najvyššieho súdu na strane druhej, sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010, ústavný súd ich už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V danom prípade sťažovateľ namietal rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bola jeho sťažnosť proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu o predĺžení lehoty trvania jeho väzby do 31. marca 2011 zamietnutá.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok *De Wilde et al v. Belgicko* z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 atď.), respektíve čl. 17 ústavy, pretože predstavujú prísnejšiu a špeciálnu úpravu dodržania zásad spravodlivého procesu u osoby pozbavenej osobnej slobody, než aký má na mysli čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ustanovenia čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy zahŕňajú hmotné a tiež procesné atribúty práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie či ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy garantujúce základné právo na súdnu ochranu (obdobne napr. III. ÚS 155/09, III. ÚS 287/2010).

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu odmietol.

Napokon sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 40 ods. 6 listiny uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 47/2010 z 20. decembra 2010.

Tento článok zakotvuje zásadu použitia hmotnoprávneho trestného predpisu (Trestného zákona) pri posudzovaní trestnosti činu a ukladaní trestu. Pritom rozhodnutie, ktoré sťažovateľ namietal, s touto zásadou nijako nesúvisí, keďže ide o rozhodnutie

týkajúce sa inštitútu trestného procesu–väzby, pri ktorom všeobecný súd síce rozhoduje o osobnej slobode dotknutej osoby, ale neposudzuje trestnosť činu ani nerozhoduje o uložení trestu takejto osobe.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ nijako neodôvodnil, v čom by malo spočívať porušenie označeného článku listiny a ani nenaznačil, akým spôsobom by mohol najvyšší súd porušiť označený čl. 40 ods. 6 listiny.

Z uvedeného dôvodu sa sťažnosť aj v tejto časti javí ako zjavne neopodstatnená.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a preto bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2011